

Handläggare
Eija Pohjanen
Telefon: 08-508 10 016

Till
Östermalms stadsdelsnämnd
2018-02-01

Anmälan av förslag till reviderad läroplan för förskolan

Kontorsutlåtande expedierat till KF/KS kansli 2017-12-21 som svar på remiss från kommunstyrelsen, dnr 140-2019/2017

Beslut

Stadsdelsnämnden tar del av redovisningen och lägger den till handlingarna.

Christina Klang
stadsdelsdirektör

Eva Broström
avdelningschef

Sammanfattning

Den 20 april 2017 gav regeringen Skolverket i uppdrag att genomföra en översyn av läroplanen för förskolan (Lpfö98). Regeringen skriver i sitt uppdrag att översynen syftar till att tydliggöra förskolans uppdrag, samt att öka kvaliteten i undervisningen och därmed förskolans måluppfyllelse. Regeringen pekar ut ett antal områden som ska ses över: digitalisering, utvärdering för ökad måluppfyllelse, barns rätt till trygghet, integritet och omsorg, undervisning i förskolan, förskolan som social och kulturell mötesplats, gruppen och individen i läroplanen, jämställdhet, nationella minoriteter, hållbar utveckling samt hälsosam livsstil. Uppdraget ska redovisas till regeringen senast den 23 mars 2018.

Förvaltningen är positiv till att förskolans läroplan revideras och samordnas med skollagen och övriga läroplaner. Skrivningarna är tydligare vilket främjar en enhetlig rättstillämpning. Det skapar större förutsättningar för en likvärdig utbildning.

Förvaltningen vill poängtera betydelsen av en gedigen implementeringsprocess på olika nivåer av innehållet i den reviderade läroplanen. Revideringen kommer att innebära ett behov

av kompetenshöjande insatser, exempelvis krävs det att förskolans profession har goda kunskaper om skollagen för att kunna genomföra förskolans uppdrag mot måluppfyllelse utifrån läroplanen.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen Förskola och Parklek.

Remissbehandling

Remissen kommer från kommunstyrelsen och remisstiden sträcker sig till den 29 december 2017. Då remisstiden infaller före nästa ordinarie nämndsammanträde har förvaltningen skickat in ett kontorsutlåtande till kommunstyrelsen den 21 december 2017. Remissinstanserna inom staden är alla stadsdelsnämnder, utbildningsnämnden och SLK.

Bakgrund

Den 20 april 2017 gav regeringen Skolverket i uppdrag att genomföra en översyn av läroplanen för förskolan (Lpfö98). Regeringen skriver i sitt uppdrag att översynen syftar till att tydliggöra förskolans uppdrag, samt att öka kvaliteten i undervisningen och därmed förskolans måluppfyllelse. Regeringen pekar ut ett antal områden som ska ses över: digitalisering, utvärdering för ökad måluppfyllelse, barns rätt till trygghet, integritet och omsorg, undervisning i förskolan, förskolan som social och kulturell mötesplats, gruppen och individen i läroplanen, jämställdhet, nationella minoriteter, hållbar utveckling samt hälsosam livsstil. Uppdraget ska redovisas till regeringen senast den 23 mars 2018.

Med regeringens uppdrag som utgångspunkt har Skolverket bedrivit ett arbete där förskolans yrkesprofessioner, huvudmän och forskare har bidragit med synpunkter. Ett stort antal intressegrupper, myndigheter och fackförbund har varit delaktiga i referensgrupper. Skolverket har genomfört samråd där läroplanens del 1 respektive del 2 har diskuterats. Under två perioder hösten 2017 har läroplansutkast legat på myndighetens webbplats och det har varit möjligt att lämna synpunkter i en webbenkät. Totalt har ca 7 000 enkätsvar skickats in. Skolverket har också genomfört besök vid sex referensförskolor.

Sammanfattning av remissen

Den översyn som Skolverket har fått i uppdrag att genomföra innebär att läroplanen ska förtydligas och uppdateras. Områden som har setts över är bland annat utvärdering för ökad måluppfyllelse, barns rätt till trygghet, integritet och omsorg, begreppen

undervisning och utbildning, jämställdhet, hållbar utveckling och hälsosam livsstil. I översynen har Skolverket även beaktat myndighetens tidigare förslag till komplettering av läroplanen i frågan om hur barnens digitala kompetens kan stärkas i förskolan. Innehållet i Skolverkets förslag bygger på den förordning som gäller idag. De ändringar som Skolverket har föreslagit i läroplanen innebär sammanfattningsvis följande:

- Ett tydligare språk och struktur. Språket har bearbetats utifrån reglerna för klarspråk. Även strukturen har gjorts om. Texten har fått fler underrubriker för att öka läsbarheten och för att mer likna övriga skolformers läroplaner.
- Uppdatering mot gällande lagstiftning. Det innebär bland annat att begreppen utbildning och undervisning har förts in, i enlighet med 2010 års skollag (2010:800). Genom att dessa begrepp införs även i läroplanen betonas att förskolan är en del av skolväsendet.
- Uppdatering av skrivningar om digital kompetens, i enlighet med den nationella it strategin för skolväsendet och den nationella digitaliseringsstrategin för skolväsendet.

I ett mål- och resultatstyrt system ska inte en läroplan ange anvisningar om hur målen ska nås. Den ska inte heller ange val av arbetssätt och arbetsmetod. Detta innebär inte att urvalsfrågan helt läggs över på lokal nivå. Istället ökar kraven på att målen i läroplanen ska vara tydliga och kunna utgöra en grund för professionens planering och genomförande av utbildningen och undervisningen.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen har tagit del av remissen Förslag till reviderad läroplan för förskolan. Förvaltningen är positiv till att förskolans läroplan revideras och samordnas med skollagen och övriga läroplaner. Skrivningarna är tydligare vilket främjar en enhetlig rättstillämpning. Det skapar större förutsättningar för en likvärdig utbildning.

I förslaget till reviderad läroplan står att *"förskolan ska ge barnen förutsättningar att utveckla"* i jämförelse med nuvarande läroplan som beskriver att *"förskolan ska sträva efter att varje barn utvecklar"*. Den nya skrivningen tydliggör att målen är riktade till verksamheten och inte till enskilda barn. Förvaltningen är positiv till formuleringen då det ger möjligheter till att följa upp och utvärdera verksamheten på ett tydligare sätt och därigenom skapas förutsättningar för högre måluppfyllelse.

Förvaltningen är positiv till områden som lyfts in tydligare i förslaget; barns rätt till trygghet, integritet och omsorg,

jämställdhet, hållbar utveckling och hälsosam livsstil. Det är också positivt att leken får en egen rubrik i förslaget och att lekens betydelse för utveckling, lärande och välbefinnande förstärks. Det föreslås även att utbildningen ska ge barnen adekvat digital kompetens och lägga grunden till ett kritiskt och ansvarsfullt förhållningssätt till digital teknik. Förvaltningen ställer sig bakom denna skrivning då det är viktigt att barn rustas för att möta digitalisering i vardagen och förstå både möjligheter och risker med informationssamhället.

Förvaltningen ser positivt på att samtliga nationella minoritetsgrupper och -språk samt teckenspråk omnämns i förslaget. Det är betydelsefullt att barn får förståelse för vikten av mångfald och alla människors lika värde som grund för ett demokratiskt samhälle. Förvaltningen ser dock ett behov av ett förtydligande för hur arbete mot måluppfyllelse ska bedrivas kring skrivningen *”förskolan ska ge barnen förutsättningar att utveckla det egna nationella minoritetsspråket”*. Det samma gäller även barn som har annat modersmål än svenska. Det finns en risk att uppdraget kring modersmål och minoritetsspråk tolkas olika av professionen och vårdnadshavare. Det är viktigt för likvärdigheten att förskolorna får vägledning i att tolka uppdraget.

Skollagen anger att utbildningen i förskolan syftar till att barn ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla barns utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Undervisning är processer som stimulerar och utmanar barn med målen i läroplanen som utgångspunkt och riktning och som syftar till lärande. Barns utveckling och lärande sker hela tiden och undervisningen ska därför utgå från ett innehåll som kan vara planerat eller ha uppstått spontant. Förskolläraren ansvarar för det pedagogiska innehållet och för att det målinriktade arbetet främjar barns utveckling och lärande. Undervisning sker således under ledning av förskolläraren.

Förvaltningen anser att begreppet undervisning behöver förtydligas i stödmaterialet/allmänna råd. Det finns en svårighet för förskolan att särskilja när undervisning sker i utbildningen utifrån att förskolan har en verksamhet som sträcker sig över hela dagen innehållande omsorg, utveckling och lärande. Skolinspektionen pekar i sin rapport Förskolans pedagogiska uppdrag från 2016 på att många förskollärare är osäkra på hur undervisning ska bedrivas i förskolan. Det krävs insatser på olika nivåer när det gäller att erövra undervisningsbegreppet och den praktiska tillämpningen av det samma. Det är viktigt att det i Skolverkets vägledande material

framgår hur undervisning i förskolan ska bedrivas. Lika viktigt är det att huvudmän och förskolechefer för en aktiv dialog i arbetslagen för att skapa en gemensam förståelse för undervisningsbegreppet och ger förutsättningar för att undervisning kan genomföras. Alla i arbetslaget behöver i sin tur formulera och reflektera över vad undervisning innebär i den egna förskolans praktik och hur lärande, lek och omsorg relaterar till undervisning. Ett annat område som förvaltningen anser behöver förtydligas i stödmaterialet/allmänna råd är vårdnadshavares delaktighet i utbildningen. Skolverket behöver i det vägledande materialet ytterligare konkretisera hur arbetet med att *”förskolläraren ska ansvara för att samarbeta med barns vårdnadshavare så att man tillsammans kan utveckla utbildningen i enlighet med de nationella målen”* ska genomföras.

Slutligen vill förvaltningen poängtera betydelsen av en gedigen implementeringsprocess på olika nivåer av innehållet i den reviderade läroplanen. Revideringen kommer att innebära ett behov av kompetenshöjande insatser, exempelvis krävs det att förskolans profession har goda kunskaper om skollagen för att kunna genomföra förskolans uppdrag mot måluppfyllelse utifrån läroplanen.

Bilagor

Remiss Förslag till reviderad läroplan för förskolan

Bilagan återfinns på <http://insynsverige.se/stockholm-ostermalm>